

СТРАТЕГІЇ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ДЛЯ РІЗНИХ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ

Ю. А. ЛИТВИН, магістр

Львівський національний університет імені Івана Франка

Керування ризиками, спроба їхньої мінімізації є невід'ємною частиною діяльності суб'єктів бізнесу. Дослідження проблем ризикології, оцінювання та моделювання ризиків присвячена низка наукових праць, зокрема [1,2]. Про нелінійні підходи у економічних дослідженнях описано у [3], а про оцінку інвестиційних ризиків у [4,5,6]. Однак, доцільно також охарактеризувати різні стратегії зменшення ризиків, їх моделювання тощо.

Теоретико-ігрове моделювання суб'єктів бізнесу в різних регіонах України за показниками ризику є інноваційним підходом, спрямованим на розуміння та оптимізацію стратегічних взаємодій у бізнес-середовищі. Ця модель дозволяє систематично досліджувати вплив різноманітних ризиків, таких як економічні труднощі, фінансові коливання, політична нестабільність, соціокультурні виклики та екологічні аспекти, на стратегічні рішення суб'єктів бізнесу.

Модель враховує різні стратегії, які приймаються підприємствами для зменшення ризиків та оптимізації їхнього впливу на діяльність. Вона розглядає взаємодію між суб'єктами бізнесу та регіональними чинниками, враховуючи конкурентні та співпрацівницькі аспекти.

Одним із ключових елементів моделі є аналіз ймовірностей виникнення ризикових подій та розробка стратегій управління ризиками. Врахування цих факторів дозволяє суб'єктам бізнесу адаптуватися до змін у різних регіонах та приймати оптимальні рішення в умовах невизначеності.

Аналіз теоретико-ігрової моделі надає можливість прогнозувати вплив різних ризиків на діяльність підприємств та розробляти ефективні стратегії ризик-менеджменту для підтримання стійкості та конкурентоспроможності бізнес-середовища в умовах різноманітних регіональних викликів.

У сфері управління ризиками, підприємець може вибирати серед різних стратегій. По-перше, він може акцентувати увагу на зменшенні внутрішніх ризиків, пов'язаних з власною діяльністю в Україні. По-друге, він може дивитися за кордон та розглядати можливості інвестування в економіку інших країн. По-третє, підприємець може розглядати використання механізмів офшорних зон для оптимізації ризиків та оподаткування.

В межах кожної з цих стратегій важливо враховувати різні варіанти ризиків. Внутрішні фактори, такі як оперативні ризики чи фінансова нестабільність, можуть бути керовані в межах підприємства. Зовнішні ризики, такі як політична нестабільність чи зміни у законодавстві, можуть вимагати стратегій адаптації та мінімізації впливу.

Ретельний аналіз ризиків та розробка ефективних стратегій дозволять підприємцеві зберегти стійкість свого бізнесу в умовах невизначеності та мінімізувати можливі втрати.

Суб'єкти бізнесу в Україні можуть вибрати різні стратегії для мінімізації ризиків, пов'язаних з політичною та економічною нестабільністю. Три можливі стратегії розглянуто у табл.1.

Ці стратегії можуть використовуватися окремо чи в комбінації, залежно від конкретних умов та особливостей бізнесу. Важливо, щоб суб'єкти бізнесу постійно відслідковували зміни у політичному та економічному середовищі та адаптували свої стратегії відповідно до нових умов.

Розглянемо можливі шляхи зменшення економічних ризиків суб'єктів бізнесу як динамічну гру. На першому етапі визначаються оптимальні рішення щодо покращення становища підприємства:

Стратегія 1: Диверсифікація географічного портфеля

Стратегія 2: Створення ефективних стратегій ризик-менеджменту

Стратегія 3: Взаємодія з громадськістю та участь в громадських На другому етапі суб'єкт бізнесу, тобто гравець розглядає різні можливості для стратегії та вибирає найвигіднішу для себе.

Теоретико-ігрова модель може бути представлена у вигляді матриці взаємодії між суб'єктами бізнесу та різними стратегіями, які вони обирають. В даному випадку, ми розглядаємо три стратегії: диверсифікація географічного портфеля, створення ефективних стратегій ризик-менеджменту та взаємодія з громадськістю та участь в громадських ініціативах. Давайте створимо матрицю, використовуючи дані про рентабельність п'яти регіонів та три обрані стратегії. Матрицю можна побудувати, використовуючи величини рентабельності як виграші або програші для кожного суб'єкта відповідно до обраної стратегії ініціативах.

Таблиця 1 - Матриця виграшів або програшів суб'єктів бізнесу в залежності від вибору стратегії

Регіон	Диверсифікація географічного портфеля	Створення ефективних стратегій ризик-менеджменту	Взаємодія з громадськістю та участь в громадських ініціативах
Захід	-43,8	-41,2	77,3
Північ	-76,1	-46,8	58
Центр	10,4	-24,4	36,8
Південь	99,3	-99,3	47,2
Схід	104,1	-105,6	61,6

Джерело: Обчислено на основі даних Державної служби статистики України [7].

Матриця виграшів, побудована на основі рентабельності для 2021 та 2022 років та трьох обраних стратегій, надає можливість зрозуміти вплив вибору стратегій на рентабельність різних регіонів.

Захід та Північ: За обраної стратегії «Взаємодія з громадськістю та участь в громадських ініціативах», західний та північний регіони можуть очікувати значний позитивний ефект на рентабельність. Це виграш відзначає високу

ефективність обраної стратегії для цього регіону. В той час як вибір стратегії 1 чи стратегії 2, не принесуть регіонам позитивних результатів.

Центр: Для центрального регіону що стратегія «Диверсифікація географічного портфеля» що «Взаємодія з громадськістю та участь в громадських ініціативах» призводить до позитивного впливу на рентабельність. Знову ж таки, це може вказувати на те, що дані стратегія є оптимальними для цього регіону і варто звернути увагу на обидві.

Південь: Обрана стратегія «Диверсифікація географічного портфеля» призводить до значного позитивного впливу на рентабельність південного регіону. Це може вказувати на великий успіх цієї стратегії в умовах даного регіону.

Схід: Для східного регіону важко вибрати правильну стратегію, оскільки ситуація вкрай складна. Наше дослідження показало, що безумовно варто обрати стратегію «Диверсифікація географічного портфеля» та звернути увагу на стратегію «Взаємодія з громадськістю та участь в громадських ініціативах», що потенційно призведе до позитивного впливу. Виграш відзначає ефективність обраної стратегії для цього регіону.

Узагальнюючи, вибір стратегії має великий вплив на рентабельність кожного регіону. Розуміння, як кожна стратегія впливає на конкретний регіон, допомагає приймати обґрунтовані рішення та максимізувати прибутковість умовних суб'єктів (регіонів) в грі.

Список використаних джерел:

1. Вдовин М.Л., Дідик М.О. Оцінювання економічного ризику регіону за допомогою методів багатовимірної класифікації. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2017. Вип. 24 (2).С. 148-151. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_24%282%29__35

2. Вдовин М.Л., Данилюк Л.Г., Лелик Л.І., Березяк І.М., Мельник С.М. Моделі та методи оцінювання економічних ризиків у різних функціональних сферах бізнесу: монографія. Львів.: ННБК «АТБ», 2015.

3. Зомчак Л., Вдовин М. Нова економіка в контексті нелінійних економічних підходів // Вісник Львівського університету. Серія економ. Вип. 48. Львів, 2012. С. 211-214.

4. Вдовин М.Л., Брода А.Р. Статистичне моделювання інвестиційних ризиків в умовах ринку. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 17. 2017. С. 903-908.

5. Вдовин М.Л., Березяк І.М. Оцінювання інвестиційних ризиків за допомогою статистичних ігор на прикладі Львівської області та України. Вісник соціально-економічних досліджень.: зб. наук. пр. Вип.3 (54). 2014. С. 15-22. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3564>

6. Солнцев С. О. Овчиннікова А.В. Комплексна оцінка інвестиційних ризиків на основі аналізу чинників маркетингового середовища. Проблеми системного підходу в економіці. 2010. № 2. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/pspe/index.html>

7. Офіційний сайт: Головне управління статистики у Львівській області URL: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/>(дата звернення: 04.12.2023)